

Novel·la **Jordi Cervera**

L'ànima dels canals

Ara que ja s'han superat bona part dels tabús i les prevencions negatives contra la novel·la negra i que, de fet, gràcies a èxits com la trilogia Larson, s'ha convertit en un gènere fins i tot envejat i desitjat, es pot apuntar una de les virtuts que sempre han esgrimit els seus defensors, que la bona novel·la criminal serveix a la perfecció i més enllà de l'argument i de cada cas concret, per dibuixar la realitat i els detalls de cada dia d'una societat determinada.

En aquest cas assistim a l'estrena negra amb tots els ells i utes d'un autor sòlid i sense esclatxes que ja ha demostrat sense ambigüitats que és capaç de traçar històries d'una rotunditat i d'una profunditat envejables. Aquesta no és una excepció i, de fet, tot i ser una peça de gènere, presenta unes particularitats especials que val la pena tenir en compte. D'entrada va contra corrent. Mentre bona part dels autors el que busquen és acostar els relats que escriuen a les seves geografies més immediates, Benavente opta per l'espectre contrari i la història i la protagonista són cent per cent holandeses.

Marja Batelaar és una jove que treballa d'inspectora de la unitat d'homicidis d'Amsterdam, lluitant contra una certa intolerància més o menys mal dissimulada dels seus companys respecte a la seva edat i al seu sexe. D'origen jueu, viu sola al barri del Jordaan, mentre el seu xicot treballa en un paratge perdut sense donar senyals de vida i el poc temps que li deixa lliure la feina el passa mirant d'acabar una novel·la de Mia Couto i xerrant amb una amiga americana que viu en un vaixell.

Aquesta nova protagonista de l'imaginari negre que arriba decidida a fer-se un forat i a quedar-se, és culta i sensible i

Jaume Benavente ha situat la seva primera novel·la negra en terres holandeses TOSHIKO SAKURAI

s'enfronta a la mort d'una jove immigrant, un cas que no mereix cap atenció per part dels seus caps i que ella, contravenint les ordres rebudes, decideix investigar pel seu compte fins a arribar a descobrir una trama que afecta famílies benestants de la ciutat i que va més enllà de les aparences.

Amb aquests ingredients de base, l'habilitat de Benavente se centra sobretot en dos punts. Un és la capacitat de fer que la ciutat i els paisatges per on es mou la trama es facin evidents i es converteixin en un poderós escenari que aixopluga els seus protagonistes i desperta la fascinació del lector gràcies a les descripcions i a les sensacions que van provocant. L'altre factor és la personalitat d'aquests prota-

gones que, pàgina a pàgina, van agafant cos i presència més enllà del cas que, teòricament ens ocupa i que, en certa manera, acaba sent un teló de fons per on anar fent desfilar les essències de l'ànima humana i totes les seves especificitats.

Un ritme lent que funciona bé

I un tercer factor que no s'ha de menystenir en absolut: el ritme, que lluny de resultar un obstacle acaba sent un dels grans atractius de la novel·la. Qui busqui acció trepidant, sang a cada pàgina i morts a dojo, s'equivoca de llibre. Aquesta és una història subtil, narrada amb un tempo lent que funciona a la perfecció, que ens permet anar descobrint matisos i detalls amb

força narrativa i de vegades poètica, un relat que creix, que ens deixa participar-hi mentre els protagonistes es van fent nostres i els hi anem trobant els racons de l'ànima de la mateixa manera que ho fariem amb personatges reals.

El resultat final, un llibre on, de manera paradoxal, el gènere, tot i ser important, no importa, una història traçada amb seguretat, que enganxa de manera cordial, sense trucs fàcils, amb la complicitat de les bones històries, de les que van més enllà dels artificis i es converteixen en retalls de la vida, en un recull de presències i d'absències que té en compte fins al més insignificant dels detalls, que les ajuden a créixer i a fer-se imprescindibles. *

El quadern de Nicolaas Kleen
Autor: **Jaume Benavente**
Editorial: **Columna**
Barcelona, 2010
Preu: **19 euros**
Pàgines: **360**

Poesia **Anna Ballbona**

Creador de clatellots

Com cops de martell, com un cop de puny, com un calbot sec i efectiu. Les imatges punyents, encimbellades gràcies al vers cisellat, depurat d'allò innecessari, ple de ritme, travessen aquest poemari de Marc Romera, autor d'un sòlid gruix d'obra poètica i amb diversos llibres de narrativa publicats. Amb *L'aigua*, el seu sisè llibre de poemes, Romera ens ofereix una tensió a raig que se sosté al llarg dels 50 poemes que el formen i un tancament (*A braçades*, en prosa). El tancament –sempre es corre el perill que sigui un text escorrialles, que no és el cas– relliga el tarannà d'aquest volum de títol aparentment innocu.

L'aigua és un llibre rodó per l'aposta formal, un conjunt d'octosíl·labs que donen una volta més al vers i a la llengua, sense arribar al retorçament lingüístic extrem de *La pau del cranc*, el seu anterior llibre. Ara bé, les connexions amb aquell sinistre cranc són clares i fins i tot li adreça algunes picades d'ullet, a aquest ("un cranc cansat, de pinces toves, / per poder, encès, imaginar / dones obertes a l'atzar") i a d'altres elements que ja pul·lulaven per l'obra de Romera. Central o tangencial, l'aigua –i derivats, com la nimfa, l'ameba, el corall, el congre, la piscina, el plàncton, el "nedar sense bastó" o el "nedar coix dels peixos lluna"– ho

traspasa gairebé tot. És una bèstia camaleònica que ara evoca el desig sexual, el sexe sòrdid, l'oblit i la renúncia, ara l'instint o el control d'aquest instint i com conviu amb un assaig de moralitat. I també passa per l'aigua la fragilitat i paradoxes vitals, el que queda del pas del temps i el gust per alimentar i esmussar la part fosca, el Mr. Hyde propi. Són temes que degoten directament de la potència de la imatge.

L'opció formal passa desapercibuda per al lector, dit en un sentit positiu: el vers no ha estat entrat amb calçador i l'aigua hi circula amb naturalitat. Ras i curt, l'artifici no crida amb llums de neó ni tampoc por-

ta de la mà l'avorriment. Això s'explica, en bona part, perquè la brutalitat i la cruïlla presents en el poemari prenen moltes manifestacions, sempre amb un deix marcat de cinisme. Des d'"aquest verd extraordinari/ que estira els braços des de l'aigua/ buscant el mapa de la llum" del delta de l'Ebre fins al viatger de l'autobús accidentat, seccionat: "busca invident la part de dalt/ entre els difunts sense mortalla".

Hi ha a *L'aigua* també algunes peces curtes obertament juganeres. Algunes semblarien una concessió a l'efectisme, si no fos que, en general, el llibre evita caure en la pirotècnia buida. El jo poètic saltironeja de posició sense perdre el to essencialista dels versos, podats a consciència, sovint amb elisions que són una invitació al lector perquè s'hi endinsi i correspongui, a base de clatellots o no, als buits. *

L'aigua
Autor: **Marc Romera**
Editorial: **Labreu**
Barcelona, 2010
Pàgines: **80**
Preu: **13 euros**